

Extra fläckigt nyckelblomster

Jungfru Marie nycklar kallas ju också för fläckigt nyckelblomster. Men riktigt så här fläckiga brukar de inte vara!

LARS-ERIK PAULSSON

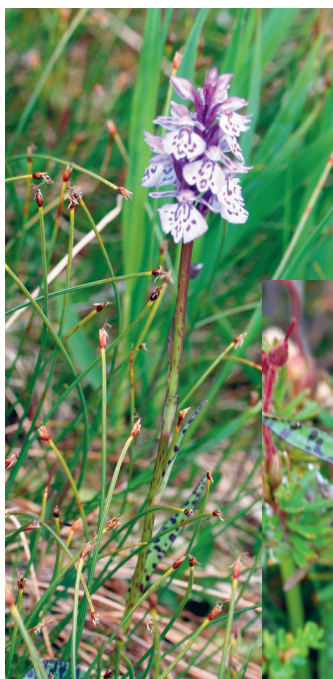
Jag har lagt märke till en särpräglad form av Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* på sydostsluttningen av fjället Torkilstöten, 6 km från Ljungdalen i nordvästra Härjedalen. Nycklarna växer ovan trädgränsen i ett band på 870–880 meters höjd i ett kalkrikt översilningskärr.

Plantorna är 10–15 cm höga, har ett kort avhugget ax och 2–3, på ovansidan markant mörkfläckiga blad, som är spetsiga och bredast nära basen. Läppen är bredare än lång med mestadels tydligt markerad mittflik och breda rombiska sidoflikar.

En liten andel individ har tydligt fläckig stjälk, något som inte verkar ha beskrivits tidigare. Jag har observerat sådana plantor både 2009 och 2010. Betydelsen av observationen är väl diskutabel. På lokalen fanns också enstaka exemplar av blodnycklar *D. incarnata* ssp. *cruenta* men inga andra former av fläckiga nycklar.

Då jag inte kunnat finna något om *Dactylorhiza* med fläckig stjälk i flororna hörde jag med Thomas Karlsson på Naturhistoriska riksmuseet. Thomas svarade att det helt klart rörde sig om Jungfru Marie nycklar men att de avvek starkt från hur dessa brukar se ut i låglandet. Han hade aldrig hört talas om fläckig stjälk hos denna art och inte heller sett det nämnas i någon flora.

Fjället är lättillgängligt och lokalen passeras av många vandrare på väg till eller från Helags. Kanske har någon av SBT:s läsare stannat till och gjort liknande observationer? Annars kan ett besök rekommenderas eftersom artrikedomen i den aktuella fjällsluttningen är överväldigande. **SBT.**

Figur 1. De tydliga fläckarna på blad och stjälk syntes på långt håll. – Torkilstöten 19 juli 2010 (vänster) & 9 juli 2009 (höger). Foto: Lars-Erik Paulsson.

Paulsson, L.-E. 2010. Extra fläckigt nyckelblomster. [*Dactylorhiza maculata* with spots also on the stem.] – Svensk Bot. Tidskr. 104: 356. Uppsala. ISSN 0039-646X.

Lars-Erik Paulsson är pensionerad strålskyddsfysiker och amatörbotanist som alltid har kameran med ut i naturen.

Adress: Sollefteå, 34 A, 162 53 Vällingby
E-post: lars.erik.paulsson@mailbox.swipnet.se